

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 112/2010-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. mája 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti M. P., K., zastúpeného advokátkou JUDr. K. A., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 270/2005 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 45 C 270/2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 270/2005 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť M. P. trovy právneho zastúpenia v sume 454,98 € (slovom štyristopäťdesiatštyri eur a deväťdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. K. A., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2010 doručená s'ťažnosť M. P., K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. K. A., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 270/2005.

V odôvodnení s'ťažnosti s'ťažovateľ uviedol: *„Návrhom zo dňa 27. 12. 2005 podaným na Okresný súd Košice II sa s'ťažovateľ domáhal zaplattenia sumy vo výške 150.000,- Sk s prísl. voči odporcovi...“*

Napriek tomu, že návrh vo veci samej bol podaný 27. 12. 2005, ku dnešnému dňu nielenže nebolo vo veci rozhodnuté, ale nebolo vytyčené a nekonalo sa ani žiadne pojednávanie na prejednanie veci.“

Ďalej s'ťažovateľ uviedol: *„Je pravdou, že okresný súd v danom konaní vykonával rôzne úkony (napr. zaslanie výzvy, či s'ťažovateľ súhlasí s rozhodnutím veci bez nariadenia*

pojednávania zo dňa 7. 3. 2006 a pod.), no tieto úkony nevedli k rozhodnutiu vo veci samej, dokonca ani k prerokovaniu veci na pojednávaní. Sťažovateľ vo svojich podaniach označil dôkazy preukazujúceho jeho nárok, uviedol v ktorom spise sa nachádzajú (v podaní zo dňa 7. 3. 2006), predložil dôkazy (v podaní zo dňa 14. 2. 2008), no napriek tomu bol súd nečinný a nekonal v merite veci, nevytýčil vo veci pojednávanie a vo veci nerozhodol...

Vzhľadom na vyššie uvedené, sťažovateľ nepopiera, že v predmetnej veci sa vykonávali úkony, namieta však dĺžku celého konania a procesný postup súdu, ktorý nezabezpečuje právo sťažovateľa, aby bola jeho vec prerokovaná bez zbytočných prietahov a že úkony súdu nesmerovali k rozhodnutiu vo veci samej.“

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal, že „Napriek tomu, že vo veci boli podané dve sťažnosti na prietahy v konaní (naposledy dňa 15. 12. 2009), súd neurobil vo veci nápravu a naďalej dochádza k porušovaniu sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.“

Sťažovateľ si v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy uplatnil primerané finančné zadosťučinenie, ktoré odôvodnil „predovšetkým samotnou dobou (ne)konania vo veci samej, t. j. časovým obdobím dlhším ako 4 roky bez nariadenia pojednávania vo veci, neprimeraným predlžovaním dĺžky konania a v neposlednom rade aj samotným predmetom sporu vo veci samej (podlžnícka žaloba), ktorá ako zo skutkového a aj právneho hľadiska nie je obzvlášť náročná vec, kde nie je potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie a pod.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd na základe dôvodov uvedených v sťažnosti po jej prerokovaní takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 45C/270/2005 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 45C/270/2005 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi M. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 320,- EUR, ktoré je mu Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť náhradu trov konania v sume 303,31 EUR do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 112/2010-11 z 31. marca 2010 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa k nej vyjadrili a súčasne oznámili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na to, že právna zástupkyňa sťažovateľa aj predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. 1SprV/208/2010 z 13. apríla 2010 bolo ústavnému súdu doručené 21. apríla 2010. V predmetnom vyjadrení sa uvádza:

«Žaloba o zaplatenie 150 000,- Sk bola sťažovateľom podaná na tunajšom súde dňa 25. 12. 2005 (správne má byť 27. 12. 2005, pozn.) a dňa 7. 3. 2006 doručovaná na vyjadrenie žalovanému.

Dňa 21. 3. 2006 oznámil sťažovateľ súdu, že žiada o zabezpečenie súvisiaceho trestného spisu z Krajského súdu v Košiciach, v ktorom sa nachádzajú dôkazy preukazujúce opodstatnenosť jeho nároku, ktorý uplatňuje podanou žalobou.

Dňa 25. 5. 2006 bolo na Krajskom súde v Košiciach zistené, že sťažovateľom uvádzaný trestný spis bol 23. 3. 2006 z dôvodu podaného odvolania predložený Najvyššiemu súdu SR v Bratislave. Bezprostredne po tomto zistení, a to dňa 31. 5. 2006 bol sťažovateľ vyzvaný, aby súdu v lehote 15 dní od doručenia výzvy predložil listinné dôkazy, ktorými preukáže tvrdenia, ktoré mal obsahovať uvádzaný trestný spis, keďže tento spis

vzhľadom na vyššie uvedené nie je možné pripojiť. Zároveň mu bolo oznámené, že v prípade, ak žiadanými listinnými dôkazmi nedisponuje, súd bude musieť vyčkať na vrátenie spisu Krajskému súdu v Košiciach.

Na uvedenú výzvu sťažovateľ reagoval prípisom zo dňa 11. 6. 2006, v ktorom oznámil, že všetky listinné dôkazy sa nachádzajú práve v ním uvádzanom trestnom spise a opakovane žiadal o ich zabezpečenie z tohto spisu po jeho vrátení z Najvyššieho súdu SR v Bratislave.

V dňoch 2. 8. 2007 (správne má byť 13. 9. 2007, pozn.) a 23. 10. 2007 (správne má byť 26. 10. 2007, pozn.) bolo na Krajskom súde v Košiciach opäť zisťované, či je možné pripojiť trestný spis, na ktorý sa odvolával sťažovateľ. Opakovane bolo zistené, že predmetný spis sa nachádza na Najvyššom súde SR v Bratislave.

Dňa 14. 2. 2008 predložil sťažovateľ doklad, ktorým preukazoval oprávnenosť svojho nároku.

Na základe žiadosti zo dňa 26. 3. 2008 bol Krajským súdom v Košiciach dňa 31. 3. 2008 predložený z vyššie uvádzaného trestného spisu rozsudok v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR.

Dňa 12. 2. 2009 bolo vykonané nahliadnutie do trestného spisu na Krajskom súde v Košiciach, na ktorý sa sťažovateľ odvolával. Nahliadnutím bolo zistené, že v tomto spise sa nenachádzajú žiadne písomné listiny, z ktorých by vyplývala skutočnosť, tvrdená žalobcom.

Na základe uvedených zistení bol sťažovateľ listom zo dňa 17. 2. 2009 vyzvaný, aby presne špecifikoval tie časti trestného spisu, v ktorých sa nachádzajú dôkazy, potvrdzujúce ním uvádzané skutočnosti.

Na výzvu reagoval 25. 2. 2009, kedy zároveň požiadal o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. V mesiaci marec 2009 boli preto zasielané sťažovateľovi výzvy na preukázanie svojich majetkových pomerov.

Uznesením zo dňa 24. 4. 2009 bola sťažovateľovi ustanovená právna zástupkyňa.

Dňa 4. 9. 2009 bola zasielaná urgencia právnemu zástupcovi žalovaného, keďže na pôvodnú výzvu zo dňa 13. 3. 2009 nereagoval. Tento súdu dňa 22. 9. 2009 oznámil, že žalovaného už nezastupuje.

Dňa 22. 10. 2009 bola zasielaná výzva právnej zástupkyňi sťažovateľa za účelom predloženia listín, ktoré by preukazovali tvrdenia sťažovateľa.

Vyjadrenie k výzve predložila právna zástupkyňa sťažovateľa dňa 5. 11. 2009.

Prípisom zo dňa 10. 12. 2009 bolo zaslané dožiadanie Okresnému súdu v Nitre za účelom vypočutia svedkyne.

Okresný súd v Nitre doručil tunajšiemu súdu dňa 12. 1. 2010 žiadosť o doplnenie dožiadania. Toto bolo doplnené prípisom zo dňa 14. 1. 2010.

Dňa 3. 3. 2010 bol spis vrátený nášmu súdu po vybavení dožiadania.

Dňa 18. 3. 2010 boli zasielané výzvy právnym zástupcom účastníkov konania. Na túto výzvu reagovala právna zástupkyňa sťažovateľa písomným podaním zo dňa 9. 4. 2010.

Dňa 12. 4. 2010 dala konajúca sudkyňa pokyn pre zaslanie urgencie právnemu zástupcovi žalovaného a zistenie adresy svedkyne, ktorá má byť v danom konaní vypočutá.

Chronológia vo veci vykonaných úkonov síce potvrdzuje určité obdobia nečinnosti súdu, tieto však v jej prvej etape boli spôsobné samotným sťažovateľom, ktorý už písomným podaním zo dňa 21. 3. 2006 žiadal súd o zabezpečenie trestného spisu z Krajského súdu v Košiciach, v ktorom sa mali nachádzať dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia. Súd jeho návrhu aj vyhovel a predmetný spis sa pokúšal zabezpečiť, vzhľadom na skutočnosť, že tento bol zaslaný Najvyššiemu súdu SR v Bratislave, toto nebolo možné, čo bolo sťažovateľovi oznámené písomným podaním zo dňa 31. 5. 2006. V tomto podaní bol vyslovene upozornený, že tunajší súd... „bude musieť počkať, kým bude predmetný spis vrátený krajskému súdu...“

Na toto oznámenie sťažovateľ reagoval prípisom zo dňa 14. 6. 2006, kedy opakovane žiadal zabezpečiť dôkazy z predmetného spisu po jeho vrátení z odvolacieho Najvyššieho súdu SR.

Keďže na súvisiaci trestný spis tunajší súd „čakal“ na žiadosť samotného sťažovateľa a ešte aj 26. 10. 2007 sa predmetný spis nachádzal na odvolacom súde, nie je možné toto obdobie hodnotiť ako obdobie zbytočných prietahov zapríčinených súdom. Uvedené je potrebné zdôrazniť aj v tej súvislosti, že do tejto doby sťažovateľ nepredložil ani jeden dôkaz na preukázanie žalobou uplatneného nároku a tento opieral práve o dôkazy, ktoré sa mali nachádzať v ním uvádzanom trestnom spise.

Žiadaný rozsudok z uvádzaného trestného spisu bol tunajšiemu súdu predložený až 31. 3. 2008. Dňa 12. 2. 2009 bolo realizované nahliadnutie do predmetného spisu, po ktorom bolo konštatované, že v spise sa nenachádzajú doklady, z ktorých by vyplývala skutočnosť tvrdená sťažovateľom.

Obdobie od 13. 3. 2008 (správne má byť 31. 3. 2008, pozn.) do 12. 2. 2009 možno v danom konaní označiť ako jediné, kedy bol súd nečinný, pričom sa jednalo o nečinnosť v predmetnom konaní ojedinelú.

V čase pred i po tomto období súd nebol nečinný, i keď nevytýčil pojednávanie, ale sa snažil zabezpečiť dôkazy, resp. na ich zabezpečenie vyzýval sťažovateľa tak, aby bolo následne vec možné rozhodnúť bez zbytočného odročovania pojednávanií, ktoré by bez zabezpečenia potrebných dôkazov síce mohli byť vytyčované, ale zrejme len neúčelne.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ale i správanie samotného sťažovateľa (ktorý doklad na preukázanie svojho nároku predložil do spisu až 14. 2. 2008, hoci žalobu podal už 27. 12. 2005), považujem predovšetkým ním požadované finančné zadosťučinenie za neprimerané.»

Právna zástupkyňa sťažovateľa sa podaním doručeným ústavnému súdu 28. apríla 2010 vyjadrila k doručenému vyjadreniu predsedu okresného súdu sp. zn. 1SprV/208/2010 z 13. apríla 2010 a uviedla, že *«dané vyjadrenie je vo viacerých smeroch v rozpore s právnym a skutkovým stavom veci... Prietahy v súdnom konaní boli v plnom rozsahu zapríčinené okresným súdom a jeho nečinnosťou a nesprávnym postupom. Súd nemôže 3 roky „čakať“, kým sa nejaký spis vráti do miesta jeho sídla a potom po vrátení spisu ďalší rok a pol „čakať“ dokým do spisu v mieste sídla súdu nahliadne.»* Ďalej právna zástupkyňa poukázala, že sťažovateľ pri označovaní dôkazov preukazujúcich jeho tvrdenia postupoval v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a bolo úlohou okresného súdu tieto dôkazy zabezpečiť najmä vzhľadom na skutočnosť, že boli súčasťou iného súdneho spisu. Právna zástupkyňa tiež poukázala na nesprávne vykonaný úkon okresného súdu z 12. februára 2009, keď nahliadnutím do trestného spisu na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) zistil, že v danom spise sa nenachádzajú žiadne písomné listiny, z ktorých by vyplývali skutočnosti tvrdené sťažovateľom. Z potvrdenia vystaveného krajským súdom 31. marca 2010 však podľa nej vyplýva, že okresným súdom

požadovaný dôkaz – originál výdavkového pokladničného dokladu z 23. júna 1998, sa nachádza v ním vedenom súdnom spise sp. zn. 1 T 22/2001. Na základe uvedeného právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila, že zotrváva na podanej sťažnosti, súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci a uplatňuje si trovy konania za tri úkony právnej služby v sume 454,98 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Obsah spisu okresného súdu v podstate potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení jeho predsedu z 13. apríla 2010. Výnimkou je procesný úkon okresného súdu iniciovaný sťažovateľom, ktorým okresný súd zisťoval, či je možné pripojiť k napadnutému konaniu súdny spis sp. zn. 1 T 22/2001 vedený krajským súdom. Z predloženého súdneho spisu ústavný súd zistil, že predmetný úkon bol okresným súdom vykonaný 13. septembra 2007 zisťovaním na vlastnom súde. Vo vzťahu k ostatným procesným úkonom okresného súdu ústavný súd poukazuje na úkony uvedené v tomto vyjadrení, ktoré považuje za preukázané.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup

samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou EŠLP a ako súčasť prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o žalobe o zaplatenie sumy 150 000 Sk s prísl. Ústavný súd z predloženého spisu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by poukazovali na skutkovú náročnosť tejto veci. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd po preskúmaní predloženého spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla byť zohľadnená na ťarchu sťažovateľa vo vzťahu k predĺženiu konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní veci prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd z predloženého spisu zistil, že konanie okresného súdu nevykazovalo znaky plynulého a efektívneho konania.

V činnosti okresného súdu sa podľa zistenia ústavného súdu vyskytli dve obdobia dlhodobej nečinnosti, a to v čase

- od 14. júna 2006, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa, že trvá na svojom návrhu na zabezpečenie listinných dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 22/2001, až do 26. októbra 2007, keď okresný súd zisťoval na krajskom súde stav uvedeného trestného konania (nečinnosť v trvaní 16 mesiacov),
- od 31. marca 2008, keď boli okresnému súdu z krajského súdu doručené rozhodnutia v trestnej veci sp. zn. 1 T 22/2001, až do 12. februára 2009, keď bolo okresným súdom vykonané nahliadnutie do trestného spisu (nečinnosť v trvaní viac ako 10 mesiacov). Uvedené obdobie vyhodnotil ako prietáhy v konaní aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení podanom v tejto veci.

Ako nesústredenú a neefektívnu činnosť možno hodnotiť postup okresného súdu pri zisťovaní, či bol súdny spis sp. zn. 1 T 22/2001 navrhovaný sťažovateľom ako dôkaz v napadnutom konaní vrátený Najvyšším súdom Slovenskej republiky krajskému súdu. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd zisťoval uvedenú skutočnosť 13. septembra 2007 na Okresnom súde Košice II, na ktorom sa predmetný spis nikdy nenachádzal a pri hlbšom štúdiu napadnutého konania by okresný súd tento zbytočný úkon nemohol urobiť.

Za nesústredený možno považovať aj procesný úkon okresného súdu z 12. februára 2009, keď pri nahliadnutí do súdneho spisu vedeného krajským súdom pod sp. zn. 1 T 22/2001 zistil, že v tomto spise sa nenachádzajú žiadne listinné dôkazy preukazujúce skutočnosti tvrdené sťažovateľom. Z potvrdenia vystaveného krajským súdom 31. marca 2010 však jednoznačne vyplynulo, že originál listinného dôkazu, na ktorý sa sťažovateľ odvolával, sa v súdnom spise sp. zn. 1 T 22/2001 nachádza.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom a nečinnosťou okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 270/2005 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 45 C 270/2005 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 320 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na časové obdobie dlhšie ako 4 roky, počas ktorého nebolo nariadené ani pojednávanie vo veci.

Fakultatívna právomoc ústavného súdu priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za prípadné prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej

ochrany ani akýmsi paralelným dôvodom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto dôvodom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného práva (predmet súdneho konania, doterajšiu dĺžku súdneho konania, dobu prietahov okresného súdu v napadnutom konaní) je podľa názoru ústavného súdu pre sťažovateľa dostatočnou satisfakciou vyslovenie porušenia jeho práva a príkaz okresnému súdu konať v jeho právnej veci bez zbytočných prietahov, a preto sťažovateľovi finančné zadost'učinenie nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré jeho právny zástupca vyčíslil v celkovej sume 454,98 € (3 úkony právnej služby po 120,23 € – 1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. spísanie sťažnosti, 3. vyjadrenie vo veci; 3 x režijný paušál po 7,21 €, DPH). Ústavný súd v súlade s ustanoveniami § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 15 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v uplatnenej sume, teda v sume 454,98 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2010